

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ANGLISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Obrazy zvířat a jejich role v básních Emily Dickinsonové

Vedoucí práce: PhDr. Mariana Machová, Ph.D.
Autor práce: Andrea Hronová
Studijní obor: Anglický jazyk a literatura – Bohemistika
Ročník: 3.

2013

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, 4. prosince 2013

Andrea Hronová

Děkuji vedoucí práce PhDr. Marianě Machové, Ph.D. za konzultace, které mi velmi pomáhaly při psaní této práce.

Anotace

Tato práce se zabývá obrazy zvířat, jejich rolí a významem v básních Emily Dickinsonové. Od Dickinsonové a jejího vztahu ke zvířatům se dostanu přes všeobecnou charakteristiku obrazů až k obrazům zvířat, které jsou nejprve obecně popsány, a poté se dále zaměřuji na jednotlivé skupiny. Práce obsahuje rozbor básní, na kterých je výše uvedené demonstrováno.

Annotation

The thesis focuses on images of animals, their roles and meanings in the poems of Emily Dickinson. Starting with Dickinson and her relationship to animals, I will move to general characteristic of images and then to images of animals, which are at first described generally, then I will aim on the particular groups of animals. The ideas said above are demonstrated on the interpretations of poems, which are included in the thesis.

Obsah

Obecná charakteristika zvířat v básních Emily Dickinsonové	9
Obrazy zvířat v básních Emily Dickinsonové	11
Závěr	45
Seznam použité literatury	47

Úvod

Tato práce se zabývá obrazy zvířat v básních Emily Dickinsonové (1830 – 1886). Jejím cílem je prozkoumat obrazy zvířat, jejich roli a význam, s přesahem na další obrazy a motivy, které se v souvislosti se zvířaty objevují. Životopisu Emily Dickinsonové se nebudeme věnovat, pokud se bude třeba zmínit nějakou informaci relevantní pro tuto práci, bude tak učiněno v daném kontextu.

Východiskem pro celou práci bylo získání obecného přehledu o básních se zvířaty a jejich rolích v daných básních. Bylo nutné zjistit, jaká zvířata se objevují, v jakém množství, v jakém kontextu. Jak jsou popsána? Jakým způsobem s nimi Dickinsonová pracuje? Jsou hlavním tématem básně, nebo se v ní jen mihnou, jako prostředek, součást nějakého výrazu? A zda toto všechno vůbec hraje nějakou roli. Na toto úvodní zkoumání byl rozbor básní pomocí tzv. „blízkého čtení (close reading)“ vybraných básní.

Co se týče primárního textu, pro potřeby této práce byly použity originální anglické texty. Jak známo, vydávání básní E. Dickinsonové má komplikovanou historii. Zde vycházíme z Johnsonova vydání, čemuž odpovídají i všechna čísla označující básně Dickinsonové v této práci.

Pro výběr sekundární literatury bylo důležité jednak téma práce (zvířata v básních Dickinsonové), jednak zvolený přístup k tématu. Jak už bylo zmíněno výše, důležitou součástí této práce tvoří rozborů básní, počet sekundárních zdrojů proto není vysoký. Jedním z hlavních zdrojů byla kapitola o zvířatech v básních Dickinsonové z knihy napsané Mary Allenovou¹. Druhým významným zdrojem byl elektronický zdroj, *Emily Dickinson Lexicon*, jehož autorkou je Cynthia Hallenová. Jedná se o výkladový slovník obsahující všechna slova, která Dickinsonová ve svých básních použila. Navíc se u každého slovníkového hesla nachází seznam básní, ve kterých se dané slovo nachází.² Tento elektronický zdroj se ukázal jako velmi užitečný nástroj pro psaní práce, pomáhal s ověřením už zjištěných a získáváním nových informací ohledně zvířat v básních Dickinsonové. Samotná slovníková hesla byla mnohdy užitečná při interpretaci různých problematických pasáží.

Původně měla tato práce mnohem složitější rozdělení do jednotlivých kapitol. Každé významnější zvíře mělo svoji podkapitolu a každá podkapitola vlastní strukturu.

¹ Allenová, Mary. 1983, s. 36 – 59.

² Pozn.: tato funkce je dostupná pouze pro registrované uživatele.

Ovšem v průběhu psaní práce se ukázalo, že toto členění není příliš užitečné, naopak spíše působilo problémy. Proto se v konečné podobě práce skládá pouze ze dvou kapitol. První z nich se věnuje zvířatům v básních Dickinsonové obecně a předjímá, o čem se bude později hovořit. Druhá kapitola se už přímo zabývá jednotlivými druhy zvířat, přičemž začíná od těch malých: včely, mouchy, pavouci a další drobná zvířata. Poté přijdou na řadu ptáci. Nakonec se práce zabývá velkými zvířaty, která srovnává s těmi malými.

Obecná charakteristika zvířat v básních Emily Dickinsonové

S nejrůznějšími zvířaty se setkáváme napříč celou básnickou tvorbou Emily Dickinsonové od samého počátku, hned v nejstarší datované básni z roku 1850 (1)³ se objeví *včela* a *pták*, až po nejpozdější básně – příkladem mohou být *ptáci* v básni 1634 (pravděpodobně z r. 1884). Zde je nutné upozornit na problematičnost datace básní, vzhledem ke způsobu, jakým je psala a jak byly později vydávány. U příkladů uvedených výše však ani tak nezáleží na tom, zda báseň označovaná Johnsonem za první byla opravdu první. Důležité je, že se zvířata vyskytují napříč celou její tvorbou, od začátku do konce. Zvířata nalezneme i v mnohých z jejích dopisů, například „... I'm studying music now with the jays, and find them charming artists.“⁴ nebo „P.S. The bobolinks have gone.“⁵

Obecně je také možné říci, že se zvířata objevují ve skupinách. Pokud se v básni nachází jedno, je velmi pravděpodobné, že nebude samo. Dobrým příkladem může být báseň „There is a flower that Bees prefer — “ (380), ve které nalezneme *včelu*, *motýla*, *kolibříka* a *hmyz* nebo báseň „A Bird came down the Walk — “ (328), kde se vedle sebe zase nalezneme *motýla*, *ptáka*, *žížalu* a *brouka*. Tímto však není myšlena skupina zvířat jako stádo nebo houf, ale skutečnost, že se v jedné básni nachází několik různých druhů zvířat. Naopak, zvířata utvářející skupiny jsou pro Dickinsonovou nezajímavá, nemají podle ní žádný účinek, jak na příkladu s dobyt看em ukazuje Allenová⁶. Zvláštním případem je potom hmyz (a vůbec drobná zvířata obecně), především pak včely a motýli, velmi často nalézáme různé druhy hmyzu v téže básni (18, 214, 1526).

Podstatným aspektem zvířat u Dickinsonové je jejich velikost. Většina zvířat, která nacházíme v jejích básních, je drobná, savci a velká zvířata všeobecně se objevují spíše výjimečně⁷. Této skutečnosti se podrobuje uspořádání práce. Tudiž nejvíce prostoru bude věnováno těm nejmenším tvorům (pavouci, včely, hmyz), dále pak ptákům, kteří taktéž tvoří početnou skupinu. Menší pozornost bude věnována savcům a jen okrajově se podíváme na některá další zvířata, která nepatří ani do jedné z uvedených kategorií.

³ Johnson, Thomas H. 1960. – všechny básně v této práci jsou citovány dle tohoto vydání

⁴ Dickinsonová, Emily. Ed. Emily Fragosová. 2011, s. 107.

⁵ Dickinsonová, Emily. Ed. Emily Fragosová. 2011, s. 125.

⁶ Allenová, Mary. 1983, s. 37.

⁷ Allenová, Mary. 1983, s. 36

V úvodu bylo zmíněno, že v této práci budou zohledňovány další obrazy a motivy, které se v souvislosti se zvířaty nacházíme. Takovým významným přesahem bude téma drobnosti, ke kterému se Dickinsonová znovu a znovu vrací, často v souvislosti se zvířaty. Tematizuje malou formu různými způsoby, skrze délku básní, výběrem jazykových prostředků, důrazem na detail a konkrétnost, každodennost, všednost, zvířata a skrze popis sebe samé. Zmíněná konkrétnost a každodennost jsou dalšími tématy, která se budou v souvislosti se zvířaty objevovat.

Obrazy zvířat v básních Emily Dickinsonové

Jak už bylo naznačeno, jako ze všeho nejdříve se zaměříme na malá zvířata, především na včely, mouchy a na jejich drobné příbuzné.

Prvním malým zvířetem, na které se podíváme zblízka, je včela. Včely se v básních Dickinsonové vyskytují nejčastěji (více než sto případů). Často je nalzáme ve společnosti jiných zvířat (35, 216, 944, 1035) nebo květin (2, 211, 380). Včela je popisována jako *busy* (3), *dazzled* (727) a dokonce jako *drunken* (214). Pro včelu je typická aktivita, čilost a pracovitost, Allenová v tomto kontextu mluví o profesi (career)⁸. Mnoho z básní, ve kterých je včela, má méně než šest veršů, jsou tedy velmi krátké. Sama včela je malých rozměrů, je popisována „As the Minutest Bee“ (591) nebo „Least Bee that brew —“(676). Tomu podle Allenové velmi dobře odpovídá i délka (respektive krátkost) včelího jména – *bee*⁹.

Jednou takovouto krátkou básní o včele je 1763. Skládá se pouze z jediné sloky o čtyřech verších. Popisuje včelu skrze to, co je pro ni charakteristické:

Fame is a bee.
It has a song —
It has a sting —
Ah, too, it has a wing.

Opakuje se tu konstrukce „It has a ...“. Pomocí tohoto opakování postupně vzniká velmi živý obraz včely. Skrze jednotlivé prvky, skrze detaily, Dickinsonová vyváří celek. Každý zmíněný aspekt přidává obrazu další rozměr. Nesmíme ovšem zapomenout na první verš, kde se doslova říká, že „sláva je včela“. Dickinsonová nesrovnává, ale *definuje*. Na včelu a slávu nahlíží ze tří stran: obě dvě mají zvuk, obě dvě mají žihadlo a – křídlo. Tato definice je dětsky naivní a zároveň velmi důvtipná. Možná že ještě více než naivní, je dětsky kreativní. Povzdech v posledním verši „Ah, too,“ působí dojmem, že třetí aspekt je navíc, ne ovšem v negativním smyslu. Zatímco první dva pohledy spolu do jisté míry souvisí, každý je jednou stranou mince, poslední náhled je něčím dodatečným, dalším. Tato kratičká báseň se tak dá chápat

⁸ Allenová, Mary. 1983, s. 44, 57.

⁹ Allenová, Mary. 1983, s. 56.

v obou rovinách, ať už jako obrazný popis slávy anebo jako výstižná charakteristika včely.

Podobným způsobem se s celkem a detailem pracuje v básni 19, ovšem v tomto případě není hlavním tématem básně včela, ale květina – růže. Včela zde figuruje jako jeden z aspektů květiny. Včela je něčím, co růži dotváří.

A sepal, petal, and a thorn
Upon a common summer's morn —
A flask of Dew — A Bee or two —
A Breeze — a caper in the trees —
And I'm a Rose!

V souvislosti s výše uvedenou básní se nabízí srovnání s básní 1775:

To make a prairie it takes a clover and one bee,
One clover, and a bee,
And revery.
The revery alone will do,
If bees are few.

Obě dvě básně mají společnou včelu a nějakou květinu, ačkoliv se v jednom případě jedná o růži a v druhém o jetel. V jedné básni jde o květinu, zatímco v druhé o prérii. Nicméně toto srovnání zůstává užitečným, v obou básních je totiž celek poskládan z drobných částí, které jsou pro jeho existenci důležité, ba nepostradatelné. Tyto jednotlivé prvky jsou samy o sobě malé a není jich mnoho, přesto výsledný obraz působí uceleně.

Dalším aspektem včely je bzukot: „I hear the bright bee hum,“ (2), „Her Bees have a fictitious Hum —“ (302), nebo „I hear the level Bee —“ (1224). Jak Allenová píše, včelí „píseň“ je velmi určitá a důvěryhodná¹⁰. Včela bzučí v mnoha básních, estliže je tak hlučným tvorem, následující báseň (1115) je velmi zajímavá, protože tady včela utichá. Jednoduše řečeno, tato báseň začíná obrazem ticha: „The murmuring of Bees, has ceased“. V tento moment, při slově *ceased*, se báseň pozastaví. Její tok je

¹⁰ Allenová, Mary. 1983, s. 56.

narušen. S následujícím veršem však pomlka končí a s ní přichází i nový zvuk: „But murmuring of some/Posterior, prophetic,/Has simultaneous come.“ Jak se dále v básni ukáže, vztahuje se k přírodě a její proměně během roku: „The lower metres of the Year/When Nature's laugh is done“. Když jedno období končí, jiné zároveň začíná.

Včely jsou v básních Dickinsonové čilé a aktivní. Bývají popsány prostřednictvím svých jednotlivých aspektů. Jsou také nejčastěji se objevujícím hmyzem a malým zvířetem vůbec. Často je nacházíme vedle jiných zvířat a květin. Básně, ve kterých je nalézáme, bývají spíše krátké. Dickinsonová je spojuje především s těmito tématy: jaro, léto, květiny.

Motýl je další ze zvířat, které se u Dickinsonové vyskytuje opakovaně a v hojném množství. Jedná se také o zvíře, které je všeobecně vnímáno mnohem kladněji než některá jiná zvířata, o kterých budeme hovořit později. Motýly poměrně často nacházíme buď ve společnosti jiného zvířete, především pak včely (35, 333, 1338, aj.) a ptáka (14, 176, 805, aj.) nebo ve skupině spolu s dalšími motýly (64, 154, 333, 1338, aj.). Napříč všemi motýlími básněmi se nejčastěji opakují dvě témata: prvním je moře a mořeplavba, druhým proměna.

Jako zástupce prvního okruhu může sloužit báseň 1198, kde vedle motýla nalezneme ještě včelu. Obě dvě zvířata se v básni spíše mihnou, ani jedno není jejím hlavním tématem. Na této básni je zajímavý především motiv moře a mořeplavby. Samotné slovo *moře*, je zde použito dvakrát, sloveso *plout*, *magická prkna*, která reprezentují loď, pak je tu *kapitán*, *kormidelník* a *posádka*.

A soft Sea washed around the House
A Sea of Summer Air
And rose and fell the magic Planks
That sailed without a care —
For Captain was the Butterfly
For Helmsman was the Bee
And an entire universe
For the delighted crew.

Kapitánem je však motýl, kormidelníkem včela a spokojenou posádkou úplně všichni. Báseň je o to komplikovanější, že v druhém verši lze slovo *sea* chápat jako

spoustu, tím pádem se interpretace celé básně může posunout úplně jinam. Podobně tak slovo *plank* může mít vedle svého základního významu význam přenesený a namísto prken máme plochá stébla trávy. Moře není mořem, ale spíše loukou, kde žije jak včela a motýl, tak i další zvířata. Další možnou interpretaci nabízí druhý verš básně „A Sea of Summer Air“, kde se hovoří o letním vzduchu. Slovo *sea* pak zprostředkovává dojmy a pocity, které z něj míváme. Letní vzduch je horký, svým způsobem těžký a hutný. Svoji kvalitou se spíše blíží vodě, nežli vzduchu.

Tematiku moře a mořeplavby můžeme nalézt i v dalších básních: „Navies of Butterflies — sailed thro' —“ (247), „And Afternoon — and Butterfly —/Extinguished — in the Sea —“ (354), případně celá báseň 533, která se (podobně jako výše rozebíraná báseň) zaobírá mořem a motýly. Spojení motýl-moře lze chápat, podobně jako v jiných případech, jako protiklad malého a velkého (drobný motýl a ohromná masa moře).

Druhý zmíněný okruh týkající se motýlů je přeměna. Především pak přeměna housenky v motýla (173, 354, 1099). Tato přeměna ovšem není jediná, kterou motýl v básních Emily Dickinsonové podstupuje. V básni 993 se včela promění v motýla a motýl poté v labuť: „The Bees — became as Butterflies —/The Butterflies — as Swans —“. A v další básni dochází k záměně motýla a květiny, kde se květina *poletuje* a motýl *kvete*: Whether it's Buttercups — that "skim" —/Or Butterflies — that "bloom"“ (188).

V následující básni (129) probíhá proměna kukly v motýla. První sloka začíná zvoláním. V této sloce je také tematizováno tajemství kukly, její záhadný původ¹¹, je zde „Stealthy Cocoon“ který *schovává* (*hide*) něco, co okolní svět stejně *tuší* (*suspect*). Pak následuje samotné slovo *tajemství* (*secret*), které *vzdoruje uvěznění* (*Defies imprisonment*).

Cocoon above! Cocoon below!
Stealthy Cocoon, why hide you so
What all the world suspect?
An hour, and gay on every tree
Your secret, perched in ecstasy
Defies imprisonment!

¹¹ Allenová, Mary. 1983. s. 55.

Tam, kde první sloka mluví o tajemství, druhá rozebírá pravý opak, znalost. Dickinsonová tu používá slova spojená se znalostí jako: *interrogate*, *wiser* nebo *know*. Motýl vylétne z kukly a tajemství je odhaleno.

An hour in Chrysalis to pass,
Then gay above receding grass
A Butterfly to go!
A moment to interrogate,
Then wiser than a "Surrogate,"
The Universe to know!

Velká pozornost je věnována popisu motýla v obou fázích vývoje, slovo *cocoon* (*kukla*) se v básni objeví třikrát, přičemž se všechny tři výskyty omezují na dva úvodní verše. Toto opakování, nahromadění vytváří dojem, že se jedná o velké množství zámotků, kukly jsou nahoře, kukly jsou dole, kukly jsou všude kolem. V druhé sloce je ještě *chrysalis*, který má o něco užší význam, obvykle označuje zámotek motýla nebo můry. Tady už se ale motýlí kukla otevírá a motýl vylétá do světa. Tato chvíle je také velmi podrobně popsána, moment, kdy už se motýl vyklubal z kukly, ale ještě neodlétl. Pak roztáhne křídla a odhalí se světu.

Jestliže mluvíme o kuklách a proměnách v motýla, nesmíme zapomenout na housenku. V básni 173 najdeme tři vývojové fáze: housenku, kuklu i dospělého motýla, ačkoliv ne všechny jsou přímo zmíněny. Lépe řečeno, kromě poslední sloky, kde jsou použita slova *catepillar* a *butterfly*, jsou označení jednotlivých fází obrazná a každé takovéto pojmenování je tak trochu hádankou. První z nich nalezneme hned v úvodním verši básně, „a fuzzy fellow“ označuje ochmýřenou housenku. Obrazný popis housenky a jejího vzhledu pokračuje v celé první a druhé sloce. Tento popis také obsahuje mnoho detailů a faktických údajů:

A fuzzy fellow, without feet,
Yet doth exceeding run!
Of velvet, is his Countenance,
And his Complexion, dun!

Sometime, he dwelleth in the grass!

Sometime, upon a bough,
From which he doth descend in plush
Upon the Passer-by!

Motýlí proměna probíhá postupně, nějakou dobu trvá, než se z housenky stane dospělý motýl. Dickinsonová s tímto pracuje. Ve třetí sloce zmíní léto a poté (opět obrazně) popíše změnu ročního období, doprovázenou změnou vývojové fáze z housenky na kuklu, která se v básni vyskytuje jen nepřímo, v podobě obrazného pojmenování (*Damask Residence*):

All this in summer.
But when winds alarm the Forest Folk,
He taketh Damask Residence —
And struts in sewing silk!

Ve čtvrté sloce je dokončen koloběh ročních období, který začínal létem a nyní končí jarem. Vývoj motýla je také dovršen, z kukly na jaře vylétá nádherný motýl. Za zmínku také stojí poslední verš této sloky, kde mluvčí básně říká, že je motýl téměř k nepoznání. K nepoznání od čeho? Od chlupaté housenky nebo nezajímavě vypadající kukly? Dickinsonová staví do kontrastu různá vývojová období motýla, zatímco housenka a kukla krásou příliš neoplývají (ačkoliv některé housenky jsou úžasně zbarvené, bývají dost často chundelaté a tradičně je za krásné nepovažujeme), naproti tomu motýl – motýl je „finer than a Lady.“

Then, finer than a Lady,
Emerges in the spring!
A Feather on each shoulder!
You'd scarce recognize him!

Housenka a dospělý motýl jsou však stále ten stejný tvor. Dá se říci, že jednotlivé fáze jeho vývoje jsou detaily odkazující k jednomu celku. Napříč celou básní se dostáváme od podrobného k obecnému a abstraktnímu, k celku. Tato tendence vrcholí v závěrečné sloce, kde mluvčí tvora, kterého dosud popisovala pomocí obrazných pojmenování, nazývá housenkou a motýlem. A poté (jak bývá

u Dickinsonové časté) význam celé básně otočí naruby – nejdříve tvora pojmenovává, ale potom se sama sebe ptá, kdo je, kým je, aby prozrazovala jeho tajemství? Celou báseň popisuje motýla, jeho vzhled a jeho proměny. Tento popis je přitom až vědecky podrobný a určitý. Hraje si s jazykem, zapojuje motiv času a střídání ročních období v paralele k vývoji motýla. Říká, kdo a co motýl je, jen aby v závěru popřela, co předtím řekla. Následkem je vznik další roviny básně a vlastně dochází ke zdůraznění všechno, co bylo o motýlu řečeno.

By Men, yclept Caterpillar!

By me! But who am I,

To tell the pretty secret

Of the Butterfly!

Na začátku pasáže o motýlech bylo zmíněno, že se vedle nich často objevuje motiv moře nebo proměny. K tomu je nutné přidat ještě jedno, a to tajemství, související s motýlí kuklou a tím, co ukrývá¹².

V následující básni (1276) nalezneme cvrčka, malého nočního tvora, který se u Dickinsonové často nachází ve spojení se zvukem a také se smrtí¹³. V této básni nalezneme cvrčka dvakrát a dvojka je důležité číslo pro tuto báseň. Cvrček také slouží jako pojící prvek. Mnohého se v ní totiž dosahuje pomocí opakování, paralelních struktur a obdobných prvků, které vytváří obraz ubíhajícího času. Tam, kde je v první sloce léto, tam je v druhé zima. Zatímco v jedné jsou hodiny, v druhé kyvadlo.

'T was later when the summer went

Than when the cricket came,

And yet we knew that gentle clock

Meant nought but going home.

'T was sooner when the cricket went

Than when the winter came,

¹² Allenová, Mary. 1983, s. 55.

¹³ Allenová, Mary. 1983, s. 40.

Yet that pathetic pendulum
Keeps esoteric time.

První verše také působí dojmem, že rytmus básně bude pravidelný. Avšak toto očekávání není naplněno. Účinek je ještě posílen tím, že se tomu tak děje v obou slokách, čtenář dvakrát po sobě něco očekává a dvakrát je zklamán. S tím souvisí i prohození pozic cvrčka a ročních období. Zatímco v první sloce je nejdříve léto a pak cvrček, ve druhé je situace přesně opačná, první se objeví cvrček a po něm zima. Přestože se mnoho věcí v této básni opakuje, pravidelnost je narušená.

Přestože se v poezii Dickinsonové vyskytne jen několikrát, pavouk a jeho role je pozoruhodná. Ve třech z šesti básní, kde jej nalezneme, je pavouk hlavním tématem dané básně (605, 1138, 1275), a v další jej nalezneme dvakrát, takže i tam má významnější roli (1167). Ve svých básních jej totiž nazývá neuznaným umělcem a do značné míry se s ním ztotožňuje¹⁴.

Pavouci se příliš neproměňují, respektive způsob, jakým s nimi Dickinsonová pracuje, zůstává napříč básněmi v podstatě stejný. V básni „The Spider holds a Silver Ball“ (605) pavouk vytváří tapisérie, kterými nahrazuje ty naše, ovšem v polovičním čase. Pavoukovy tapisérie jsou samozřejmě pavučiny. Dickinsonová srovnává ty jeho s našimi a pavouk vyznívá jako ten zručnější: „In half the period –/An hour to rear supreme“. Popis pavoučího vlákna taktéž zdůrazňuje jeho nadřazenost: vlákno popisuje pomocí půvabných poetických obrazů jako „a Silver Ball“ a „Yarn of Pearl“. Oboje nepřímou naznačuje na spojitost pavouk-umělec. Dle Allenové pavouk zastupuje typického nedoceneného umělce, který vytváří krajně složité umění v těch nejskrovnějších podmínkách¹⁵.

V další básni, „A Spider sewed at Night“ (1138) se situace má obdobně. Vytváření pavučiny je popsáno jako *šití*, znovu se zdůrazňuje jeho zručnost a těžké podmínky pro práci: „A Spider Sewed at Night/Without a Light“. Následující sloka navazuje tam, kde ta první skočila a rozvíjí téma pavoukova výtvoru:

If Ruff it was of Dame
Or Shroud of Gnome

¹⁴ Allenová, Mary. 1983, s. 43.

¹⁵ Allenová, Mary. 1983, s. 43.

Himself himself inform.

Popis pavučiny je hodně podrobný. Dickinsonová mu věnuje poměrně velký prostor a zaměřuje na detail a výsledný obraz má velmi konkrétní podobu. Z toho lze tedy vyvozovat, že má pavouk významnou roli nebo také to, že je v básni přítomný v několika rovinách. A vedle metaforické roviny však stále odkazuje na vnější, mimoliterární svět. Pavouk, ačkoliv má poněkud nechvalnou pověst, se zřejmě vztahuje k umění¹⁶.

V některých případech nemusí být na první pohled zřejmé, že se v básni vůbec vyskytuje nějaké zvíře. Někdy může být jejím hlavním tématem, aniž by bylo přímo zmíněno. Takovým příkladem je báseň 1468, která se věnuje světlušce, malému nočnímu tvorů, pro kterého je charakteristické, že světélkuje. Tato její vlastnost bude v této básni mít významnou roli, jelikož v této básni jsou mimořádně hlavně jednotlivé metafor, které jsou založené právě na typických vlastnostech tohoto drobného hmyzu, a jejichž prostřednictvím Dickinsonová vytváří celkový obraz světlušky. Všimněme si její neskutečné vnímavosti k okolnímu světu, jejího smyslu pro detail a pro celek.

A winged spark doth soar about —
I never met it near
For Lightning it is oft mistook
When nights are hot and sere —

Hned v úvodním verši Dickinsonová světlušku popisuje jako okřídlenou jiskru vznášející se ve vzduchu. Cyklus rozsvěcování a zhasínání vyjádří pomocí slova *spark*, schopnost létat zase skryje za *winged*. Už jen toto obrazné pojmenování dokonale vystihuje světluščinu povahu tím, že vezme její nejcharakterističtější rys a vylíčí jej pomocí metafor. Samotný první verš se dá považovat za definici, za světlušku ve zkrácené formě. Nicméně, Dickinsonová pokračuje dál. V druhém verši promlouvá mluvčí básně, která říká, že světlušku nikdy zblízka neviděla. Tento drobný tvor totiž bývá za horkých a suchých nocí často zaměňován s bleskem. Tady máme obraz, srovnání spojující drobného světélkujícího brouka a blesk na základě společných

¹⁶ Allenová, Mary. 1983, s. 43.

vlastností. Oba dva vydají záblesk, který vzápětí mizí. Obvykle také máme šanci obojí spatřit za horkých letních nocí.

Its twinkling Travels it pursues
Above the Haunts of men —
A speck of Rapture — first perceived
By feeling it is gone —
Rekindled by some action quaint

Druhá sloka pokračuje v charakterizaci světlušky a opět na prvním verši zdůrazňuje její schopnost světélkovat. Dickinsonová velice výstižně popisuje vizuální dojem, který máme ze světluščin mihotavého svítivého pohybu. Světlušky za letu vytváří různé světelné vzorce, které se mohou lišit svojí barvou, délkou, prodlevami mezi jednotlivými záblesky a počtem těchto záblesků. Jak světluška letí, zanechává za sebou světelnou stopu, třebaže jen na okamžik. Vzápětí zhasne a zmizí, jenom proto, aby se po chvíli na jiném místě zase rozsvítila.

Účinek metafory z prvního řádku je ještě posílen její zvukovou podobou. Jednak díky aliteraci, jednak kvůli slovu *twinkling*, které má samo o sobě zní velmi působivě. Navíc jeho zvuková podoba připomíná světluščin blikavý a kmitavý let. Druhý verš obsahově navazuje na ten první, specifikuje, kam světluščin cesty vedou. Nebo možná spíše kam nevedou, světluščin svět a svět lidí se neprolíná (všimněme si návaznosti na druhý verš první sloky: „I never met it near“). Obraz ve třetím verši zprostředkovává další možný pohled na světlušku, v tomto případě se zaměřuje na její pohyb. Opět se objevuje motiv z první sloky, pohyb spolu se střídáním světla a tmy. Světluška vypadá jako drobné světélko, zhasne a pak se znovu objeví o kus dál.

Po přečtení prvního verše je zřejmé, o čem – o jakém zvířeti se v básni mluví. Za zmínku stojí i jeho název, *firefly*. Stejně jako Dickinsonové popisy, má i toto slovo původ v jazykové a obrazové hře. Svým významem se značně podobá první metafoře, která je použita k popsání světlušky („a winged spark“). Světluška má mnoho společných prvků s ostatními malými zvířaty, např. velikost, schopnost létat, rychlost a lehkost. Na této básni bylo ukázáno, jakým způsobem Dickinsonová se zvířaty pracuje, jak je popisuje a kolik pozornosti věnuje jednotlivým detailům. Světluška byla hlavním tématem básně. Tento postup však nacházíme i v dalších básních, dokonce i tam, kde zvíře nemá hlavní roli, ale slouží jako součást srovnání nebo nějakého obrazu

obecně. V takových případech bývá přístup Dickinsonové velmi podobný, s tím rozdílem, že vše probíhá v menším měřítku. Jako příklad se dá uvést: „The Lightning played like mice“ (1172) nebo „I could no more remove /Than I could coax a Leech away —“ (612).

Moucha není zvíře, které by bylo tradičně viděno v příliš pozitivním světle, spíše naopak. Poprvé ji najdeme v básni 54, kde se rychle mihne, jako součást přirovnání. Mouchy se u Dickinsonové vyskytují v různých podobách a rolích, je jim vlastní lehkost, svižnost a svobodný pohyb¹⁷. Nemusí tomu tak být vždy, v básni 187 mouchu popisuje jako *těžkopádnou* (*dull*). Dickinsonová upozorňuje na jejich velikost, nebo spíše drobnost (básně 570, 641). Mouchu také často najdeme uvnitř lidských obydlí, kam vchází nepozvána, stejně tak jako mnoho dalších malých tvorů¹⁸.

V básni 1035 má moucha velmi důležitou úlohu, přestože samotný výraz *fly* je až posledním slovem této básně. Tato báseň totiž není jen básní, zároveň je dopisem. Dickinsonová napsala několik takovýchto básní – básní, které jsou zároveň i dopisem, například: „This is my letter to the World“ (441). A mluvíme-li o Dickinsonové a dopisech, nelze nezmínit její rozsáhlou korespondenci, která bývá považována za součást jejího díla.

To, že je báseň 1035 dopisem, lze odvodit hned z několika věcí. Jednou z nich je hned první slovo básně, které také označuje zvíře: „Bee! I'm expecting you!“. Důležité je, že tento výraz současně plní funkci oslovení, které otevírá dopis. Dále, na devátém verši básně Dickinsonová zmiňuje dopis jako takový, mluvčí básně – moucha – říká, že její dopis bude doručen sedmáctého. Tak jako báseň-dopis začínala oslovením, tak i končí rozloučením a podpisem: „Yours, Fly.“ Do jisté míry i formální podoba básně napomáhá vytvořit dojem, že se jedná o dopis. Báseň tvoří tři sloky – „odstavce“, přičemž každé sloce odpovídá tematický celek. Rozloučení a podpis jsou na samostatném verši a i úvodní oslovení je alespoň částečně odděleno interpunkcí (vykřičník) od zbytku verše. V celé básni je také průběžně používáno oslovení *you*. Samozřejmě, druhá osoba není použita výhradně v této básni, lze ji nalézt i v dalších, ovšem v kontextu výše jmenovaných aspektů též přispívá k celkovému dojmu dopisu.

Jestliže má tato báseň být dopisem, tak se ihned nabízí několik otázek. Kdo je pisatelem? Komu je dopis určen? Co je jeho obsahem? Odpovědi na první dvě otázky

¹⁷ Allenová, Mary. 1983, s. 45.

¹⁸ Allenová, Mary. 1983, s. 45.

jsou poměrně jednoduché, nalezneme je v přímo básni. Adresátem dopisu je včela, zatímco pisatelem a také jeho mluvčím – moucha. V tomto okamžiku je také vhodné zmínit, že mluvčím básně je i Dickinsonová, a jako v mnoha jiných básních, se zde s drobným tvorem ztotožňuje. Poslední otázka je poněkud složitější. Úvodní sloku otevírá již zmíněné oslovení, poté následuje samotný obsah dopisu. Mluvčí píše, že adresáta (včelu) očekává, a že se o tom předchozího dne zmínila někomu, koho včela zná. Poslední verš této sloky jinými slovy v podstatě opakuje to, co už bylo řečeno na úplném začátku, že má včela dorazit, ale zatím není přítomná.

Bee! I'm expecting you!
Was saying Yesterday
To Somebody you know
That you were due —

Druhá sloka se skládá z několika obrazů: minulý týden domů dorazily žáby a teď pracují, většina ptáků už se vrátila zpátky a jetel je hustý. Tyto obrazy rozvíjí myšlenku z předchozí sloky (nepřítomnost včely). V této sloce k tomu však používá jinou metodu, vytváří *protiklad* tím, že hovoří o zvířatech, která jsou již zpátky doma.

The Frogs got Home last Week —
Are settled, and at work —
Birds, mostly back —
The Clover warm and thick —

Třetí a poslední sloka mění tón, mluvčí se znovu obrací přímo k adresátovi a zmiňuje dopis, který posílá. Dále *vyzývá* včelu, aby odpověděla, nebo ještě lépe, osobně dorazila. Poté následuje už jen rozloučení a podpis.

You'll get my Letter by
The seventeenth; Reply
Or better, be with me —
Yours, Fly.

Nyní máme dopis, adresáta i pisatele, včelu i mouchu, můžeme říci „příběh“ nebo „děj“. V analýze básně se však dá jít i dál. Prostřední část básně obsahuje obrazy, které se všechny vztahují ke stejné myšlence a mají mnoho společného: hovoří o návratu (domů), což především v souvislosti s ptáky ihned asociuje příchod jara. Žáby sice na zimu nikam neodlétají, avšak v tomto období je není možné potkat a dá se říci, že se také „navrací“ až se změnou ročního období. Obraz hustého jetele je na tom podobně. Navíc, jetel zní jako něco, co by mohlo přilákat včelu. V tomto kontextu můžeme báseň číst jako báseň o příchodu jara, které ovšem ještě nepřišlo, ne dokud nepřiletí včela.

Moucha je v této básni aktivní, píše dopis a vybízí včelu k činnosti. Nezní také příliš vážně, naopak celkové vyznění básně má velice lehký a dokonce až hravý charakter. Toto je dáno jednak tématem jara, které si tradičně spojujeme s kladnými aspekty, jednak i výběrem slov použitých v básni a jejich uspořádáním.

Úplně jinou mouchu nacházíme ve známé básni „I heard a Fly buzz — when I died —“ (465). Samotné slovo *moucha* (*fly*) se tady vyskytne dvakrát, a jak uvidíme, oba dva případy odkazují ke stejné mouše. Sloky, respektive tematické celky, jsou v této básni velmi pozoruhodné, protože v poezii obvykle platí rozdělení co sloka, to tematický celek. V této básni toto ovšem úplně neodpovídá, a i když lze říci, že každá sloka má nějaký pojící prvek či motiv, myšlenky přesahují z jedné do druhé, případně se jich v jedné sloce vyskytne více. Něco velmi podobného se dá říci i o jednotlivých verších, v básni se hojně vyskytuje přesah.

Začněme s první slokou, úvodní verš jednak nastoluje téma smrti a umírání, jednak se v ní poprvé objeví moucha. Odhaluje se mluvčí básně, umírající osoba, má formu osobního zájmena *já* (*I*).

I heard a Fly buzz — when I died —
The Stillness in the Room
Was like the Stillness in the Air —
Between the Heaves of Storm —

Další tři verše jsou poněkud odlišné, posouvají se trochu jinam: popisují pokoj, kde mluvčí umírá. Je tam takové ticho jako ticho mezi poryvy bouře. Toto je první z přirovnání, které v básni nalezneme. Tím končí první sloka, ovšem téma pokoje dále

rozvíjí sloka druhá. Nejdříve se vrací zpět k mluvíci básně, poté uvádí na scénu něco nového, samotného Krále, který se zjeví v onom pokoji, přičemž *room* je poslední slovo sloky, a tím se téma pokoje uzavírá.

The Eyes around — had wrung them dry —
And Breaths were gathering firm
For that last Onset — when the King
Be witnessed — in the Room —

I willed my Keepsakes — Signed away
What portion of me be
Assignable — and then it was
There interposed a Fly —

V následující sloce můžeme mluvit o dvou celcích: mluvíci odkazuje své věci jiným, přenechává vše, co přenechat lze. Poté se znovu na scéně ukáže moucha.

Závěrečná sloka začíná popisem mušního bzukotu a pak pokračuje v činnosti započaté na posledním řádku předchozí sloky, moucha vkročí mezi mluvíci básně a světlo. Poslední dva verše, ačkoliv těsně propojené s těmi předchozími, tvoří poslední tematický celek. Výrazně metaforickým jazykem popisují právě *ten* okamžik, kdy skončí lidský život.

With Blue — uncertain stumbling Buzz —
Between the light — and me —
And then the Windows failed — and then
I could not see to see—

Právě mezi třetí a čtvrtou slokou je přesah nejvýraznější. Tvoří jakousi paralelu k mouše, která odděluje umírající osobu od světla, zatímco přesah rozděluje významový celek, který přesahuje z jedné sloky do druhé.

Moucha se vyskytuje v básni na několika rovinách. Jak je uvedeno výše, slovo *fly* se v básni nachází dvakrát, ale její přítomnost je nepřetržitá a drží báseň

pohromadě¹⁹. Moucha tu má kontrastní, dvojaké postavení. Na jednu stranu je tím, kdo smrt přináší²⁰. Zároveň ji však *narušuje*. Napříč básní se objevuje metaforika spojená s očima a viděním, přičemž je moucha její součástí, je obrazem, podle kterého jsou měřeny upadající smysly umírající osoby²¹. Tyto smysly postupně odcházejí a muší bzukot je poslední věcí, kterou mluvčí vnímá²². Vedle smrti moucha figuruje jako další téma, pokoj uvnitř básně neopouští, žije v něm dál, i poté, co všichni odešli²³.

Pozoruhodné je srovnání tradičního pojetí much a much u Dickinsonové. Zatímco tradičně moucha není vnímána příliš pozitivně, ba naopak, bývá označována za otravný hmyz, který létá, kam nemá, žíví se mršinami a přenáší nemoci, Dickinsonové většina z těchto charakteristik potlačuje. Zdůrazňuje především jejich drobnost: „the Charter of the least Fly —“ (570) nebo „Those cattle smaller than a Bee[...] are the Fly —“ (1388). Do toho zapadá i báseň 641, která tematizuje velikost. Dickinsonová zde staví do kontrastu *obra* (*giant*), jeho velikost a *komára* s *mouchou* a jejich drobnost:

Size circumscribes — it has no room

For petty furniture —

The Giant tolerates no Gnat

For Ease of Gianture —

Repudiates it, all the more —

Because intrinsic size

Ignores the possibility

Of Calumnies — or Flies.

Začneme s jazykem této básně. Ta začíná slovem *size*, které se znovu objeví v druhé sloce. Odkazuje také na téma básně (velikost, rozměr). Poté následuje fráze „it has no room“. Klíčovým slovem je *room*, z hlediska jeho různých významů. Může znamenat *pokoj*, *místnost*. Dále však také označuje *prostor* obecně. Možná nejzajímavější v kontextu básně je následující význam: *možnost* (*possibility*), protože

¹⁹ Allenová, Mary. 1983, s. 46.

²⁰ Allenová, Mary. 1983, s. 46.

²¹ Allenová, Mary. 1983, s. 46.

²² Kher, I. N. 1974, s. 206.

²³ Allenová, Mary. 1983, s. 46.

právě toto slovo bude znovu použito ve druhé sloce, takže je v básni vlastně také dvakrát, stejně jako *size*. Výraz „no room“ jako takový znamená, že není žádné místo, něco se tedy někam nevejde. Znovu v prvním verši nacházíme odkaz na velikost, rozměr. Druhý verš na toto navazuje a říká, na *co* není místo. Mnohovýznamovost slova je opět důležitá, neboť *petty* sice může znamenat *malý, nepatrný*, avšak má i negativní aspekt, který převažuje: *malicherný, triviální*. Třetí a čtvrtý verš přivádí na scénu obra a komára. Jen těžko bychom hledali výraznější, více vyhocený kontrast mezi malým a velkým. *Komár (gnat)* jako symbol něčeho malého a nicotného. *Obr (giant)* je naopak tradičně spojován s něčím ohromným, adjektivum *giant* popisuje něco velmi velkého. V této souvislosti je pozoruhodná i hra se zvukem, slova *gnat* a *giant* znějí velmi podobně, a tvoří je i stejná písmenka, avšak uspořádaná jiným způsobem. Navíc, pokud jsou tato slova vyslovena, *gnat* je ještě o něco kratší, zatímco *giant* se svou protáhlou dvojháskou zní dlouze a široce. Obr nestrpí titěrného komára právě proto, že je tak titěrný. Téma velikosti pokračuje i v druhé sloce. Už byla zmíněna opakující se slova *size* a *possibility*. Báseň uzavírají *mouchy (Flies)*, které jsou – stejně jako komár – drobné. Ovšem drobnost obou zvířat má ještě další stránku. Tím, že jsou tak malinká, stávají se neviditelnými. Velcí tvorové jsou doslova oslepeni jejich maličností²⁴. Tato neviditelnost pak slouží jako ochrana, nikdo se jich nemůže dotknout, ani obr se svou obrovitostí ne. Obě dvě zvířata jsou tradičně viděna jako titěrný otravný hmyz, který je nevýznamný, není k ničemu dobrý. Naproti tomu stojí obr, se svojí rozměrností a obrovitostí. Obr může být v této básni viděn jako zástupce člověka, který je ve srovnání s komárem nebo mouchou obrovský. A lidé netolerují otravný hmyz. Mouchy odhánějí rukou, pavouky vymetají košťaty (605, 1275). Všichni tito malí tvorové jsou zdánlivě zbyteční (báseň (885):

A needless life, it seemed to me
Until a little Bird
As to a Hospitality
Advanced and breakfasted.

Mluvčí v této básni nejprve *žízalu (angleworm)*, o které se v této básni hovoří, považuje za zbytečnou. Potom je ovšem svědkem toho jak ji sezobne pták. Mluvčí básně tento akt

²⁴ Allenová, Mary. 1983, s. 48.

popisuje pomocí výrazu *posnídá*, tedy žížala je mu potravou, potřebnou k přežití. Toto ji nutí k přemýšlení a poté mění svůj pohled na žížalu, jejíž role v očích mluvčí roste. Ukazuje se, že malý tvor, který se zpočátku zdál zbytečný a malicherný, může být užitečný.

As I of He, so God of Me
I pondered, may have judged,
And left the little Angle Worm
With Modesties enlarged.

Dickinsonová v této básni opět staví do kontrastu malé a velké, i když trochu jiným způsobem než v předchozím případě. Srovnává drobné zvíře a jeho význam. Navzdory své drobnosti má svoji nezastupitelnou roli v přírodě a ve světě, jehož je součástí, nezávisle na velikosti či vzhledu.

V průběhu této kapitoly bylo několikrát zmíněno, že se Dickinsonová často s malými zvířaty ztotožňuje (1035, básně s pavouky). V této souvislosti je nutné zmínit, že i v dalších básních (se zvířaty i bez zvířat) má Dickinsonová tendenci popisovat se jako malá a drobná (báseň 612):

It would have starved a Gnat —
To live so small as I —
And yet I was a living Child —
With Food's necessity

Mluvčí zde svoji drobnost vyjadřuje tak, že se porovnává s komárem. Kdyby měl komár jíst tak málo jako ona, vyhládl by. Tento obraz je zvláště silný, uvědomíme-li si, jak je komár drobný ve srovnání s jakýmkoliv člověkem, dokonce i dítětem. Podobně se zvířaty pracuje i v následující sloce. Pařát, který nad mluvčí visí, nelze odstranit. Stejně tak jako nelze donutit pijavici, aby se pustila, nebo draka, aby se pohnul. Oba dva obrazy rozvíjí motiv nemožnosti, přičemž jedno z nich je malé a druhé velké.

Upon me — like a Claw —
I could no more remove
Than I could coax a Leech away —

Or make a Dragon — move —

Ve třetí sloce se vrací komár, mluví se s ním srovnává a říká, že komár je na tom lépe, nežli ona. Komár může létat, v širším slova smyslu, má svobodu pohybu.

Zde znovu stojí za to připomenout korespondenci Dickinsonové. Součástí jednoho z pozdějších dopisů T. W. Higginsonovi²⁵ je i tato báseň (verze básně, která je tady uvedena, odpovídá Johnsonově vydání):

Except the smaller size
No lives are round —
These — hurry to a sphere
And show and end —
The larger — slower grow
And later hang —
The Summers of Hesperides
Are long.

V této básni Dickinsonová opět srovnává velké a malé. Uvádíme ji pro úplnost a v kontextu s předchozími diskutovanými básněmi a jejich zaměřením na maličkost, ačkoliv se v ní nevyskytují žádná zvířata.

Včely, mouchy, komáři a vůbec všechna malá zvířata jsou pozoruhodná z mnoha důvodů. Obecně se s nimi pojí takové přívlastky jako aktivní, rychlá, pracovitá a lehká. Všechny tyto jmenované vlastnosti jsou přitom kladné. Některá z nich bzučí, některá vytváří pavučiny a jiná zase po nocích svítí. Obvykle je nacházíme ve společnosti jiných zvířat (především těch malých) a květin (hlavně včely a čmeláky). Nejčastěji se vyskytujícími malými zvířaty jsou včely a motýli. Zvířata, která mají tradičně spíše špatnou pověst (komár, moucha) nebo se zdají jako zbytečná (červ), Dickinsonová často vyzdvihuje a dívá se na ně v novém světle²⁶. V souvislosti s malými zvířaty se vyskytují témata jako střídání různých (nejen ročních) období, plynutí času, proměna přírody a také každodenní život. Když jsou blíže charakterizována, tak popis bývá hodně

²⁵ Dickinsonová, Emily. Ed. Emily Fragosová. 2011, s. 176.

²⁶ Allenová, Mary. 1983, s. 37.

konkrétní. Zaměřuje se na jednotlivé detaily, které pak vytváří celek. Mnoho z básní s malými zvířaty je krátkých, některé mají jenom čtyři verše. A právě ty bývají mnohdy nejpozoruhodnější. Všechna malá zvířata jsou přesně to – malá. Dickinsonová je také velmi často srovnává s něčím velkým (ať už se jedná o další zvíře nebo něco úplně jiného), přičemž malé zvíře z toho vychází nakonec lépe, právě díky své drobnosti.

Ptáci jsou početnou skupinou zvířat zastoupenou v básních Dickinsonové. Podobně jako malá zvířata je nacházíme napříč celou tvorbou a často v sousedství jiného ptáka (5, 250, 1279) nebo úplně jiného zvířete (92, 956, 1213). Ptáků se v básních vyskytne dokonce víc, než malých zvířat – jenom samotné slovo *bird* Dickinsonová v různých kontextech použije více než sto sedmdesátkrát. Vedle toho se v její poezii vyskytuje mnoho různých specifických druhů, např. vlhovec, žluva, červenka, skřivan, střízlík, vrabec, datel, páv a další. Ptáci se často pojí s obrazy (příchodu) jara, letním obdobím, ránem, sluncem a (západ a východ, svítání). Většina z těchto ptáků je přitom malých rozměrů. Mnohdy jsou popisováni jako drobní: *little* (191, 941) nebo *smallest* (925). Ptáci se v mnoha případech nachází v sadu (282, 575) nebo v zahradě (500, 1724). Pro Dickinsonovou je důležitá jejich píseň, které bývá spojená s příchodem jara²⁷. Ptáky mnohdy nejen „vidíme“, ale i „slyšíme“. Příkladem může být „Before the Blackbirds sing!“ (221), „The Bird her punctual music brings/And lays it in its place —“(1585), nebo, „High from the earth I heard a bird./He trod upon the trees“ (1723). Dalším motivem, který často nacházíme ve spojení s ptáky, je spojení s všedním a s každodenním životem. Jedná se o hledání potravy, krmení, případně hladovění (i když poslední zmíněná věc se netýká ptáků samotných). Příkladem může být: „...Whose crumbs the crows inspect“ (1659) nebo „'Twas so unlike the Crumb/The Birds and I, had often shared“ (579). V básni „A Bird came down the Walk —“ (328) mluvčí pozoruje ptáka, který „... bit an Angleworm in halves/And ate the fellow, raw,“ a později „And then he drank a Dew/From a convenient Grass —“.

Tato báseň (143) se celá zaměřuje na ptáky, vyskytuje se zde jak střízlík, tak skřivan. Ti zde staví a obývají svá hnízda, což je další motiv, který se v souvislosti s ptáky často objevuje. Hnízdo je jejich domovem a místem, odkud ptáci odlétají, kam se vrací, může být opuštěno. Nacházíme jej v básních po boků ptáků, například „The

²⁷ Allenová, Mary. 1983 s. 48.

other, as a bird her nest,/Builded our hearts among.“ (14) nebo „The Eagle of his Nest/No easier divest —“ (384).

Povšimněme si formy této básně – je dosti pravidelná, vyskytuje se zde rým, každá z šesti slok má tři verše. První verš předjímá, o čem celá báseň bude. Zároveň je také premisou, na kterou pak budou navazovat následující verše. Jestliže má každý pták své hnízdo, tak proč malý střízlík (v této básni je ženského rodu, viz dvanáctý verš) bázlivě pátrá po jiném?

For every Bird a Nest —
Wherefore in timid quest
Some little Wren goes seeking round —

Veršům v druhé sloce postupně ubývají slova, nejdříve jich je pět, potom čtyři a nakonec zůstanou jenom tři. Toto zkracování lze i vnímat graficky, při pohledu na báseň. Navíc je tu ještě jejich zvuková stránka, první dva verše se spolu rýmují (v obou úvodních slokách). K tomu se v té druhé přidává ještě *be* z třetího verše. Každé z těchto tří slov (*free*, *tree* a *be*) je jako úder. Tyto prostředky vytváří dojem určité naléhavosti. Zvláštní postavení má poslední slovo sloky, *found*, které se zároveň rýmuje s posledním slovem první sloky (*round*). Toto slovo je pocitově odděleno od zbytku verše, protože je zdůrazněno předcházející slovo, *be*. *Found* tedy působí dojmem, že je tak trochu navíc, že je dodatkem k tomu, co už bylo řečeno. Tato sloka dále pokračuje a rozvíjí myšlenky z první sloky, do popředí vystupuje otázka, proč je střízlík poutníkem, když stromy mají spoustu volných neobsazených větví, na kterých by se dalo postavit hnízdo?

Wherefore when boughs are free —
Households in every tree —
Pilgrim be found?

Dvě následující sloky odpovídají na otázky z předchozích částí básně. Naznačují, že samička střízlíka má vysoké ambice a ve své hrdosti touží po něčem lepším, po přepychovém domě, jako pro šlechtice. Ráda by si své hnízdo vybuodovala na hezké větvičce. Znovu se opakuje spojení „little Wren“, avšak o tom budeme

podrobněji hovořit později. Tyto dvě sloky se vyznačují podobnou grafickou podobou (ubývání slov a krácení veršů) a rýmovou strukturou jako ty rozebírané výše.

Perhaps a home too high —

Ah Aristocracy!

The little Wren desires —

Perhaps of twig so fine —

Of twine e'en superfine,

Her pride aspires —

V páté sloce přibude do básně nový pták, skřivan. Slovo *high* jsme souvislosti s výrazem *Aristocracy* vyložili jako přepychový nebo vybraný, ovšem jedním z dalších možných významů je i vysoký. V tuto chvíli se nabízí srovnání střízlíka se skřivanem, který se na rozdíl od prvního jmenovaného ptáka, nestydí stavět své bydlo na zemi. Skřivánčí hnízdo tvoří protiklad k tomu střízličímu, nenachází se vysoko v korunách stromu, ale dole na zemi. Není přepychové, ani okázale. Vyznačuje se skromností. Poslední dvě sloky se od zbytku básně liší svojí rýmovou strukturou. Přesněji řečeno, na rozdíl od těch předchozích, tady se nic nerýmuje. Grafická podoba zůstává v podstatě stejná, slova postupně ubývají a verše se krátí.

The Lark is not ashamed

To build upon the ground

Her modest house —

Yet who of all the throng

Dancing around the sun

Does so rejoice?

Poslední sloka se ohlíží za celou básni a vznáší novou otázku. Zpochybňuje některé věci, které byly předtím řečeny. Především pokud je závěrečná sloka čtena v těsné návaznosti na předchozí, zdá se, že komentuje, ba dokonce kritizuje činnost skřivana a spíše se staví na stranu střízlíka. Ptá se, kdo ze zástupu ptáků radostně tančí okolo slunce. Připomeňme si, jakým způsobem jak vypadá střízlík, jaké motivy se s ním

v této básni pojí. Tak zaprvé, není to on, ale ona. Zadruhé, jedná se o opravdu malého ptáčka. Zatřetí, staví se tu hnízdo, ale ne ledajaké, samička střízlíka jej chce mít krásné a vysoko umístěné. Důležitá je hlavně naposledy zmíněná věc, ona výška. Slunce je daleko, vysoko, a tak k němu má blíže střízlík se svým hnízdem ve větvích, a ne skřivan co sídlí na zemi.

Pokud jde o formální podobu básně, některé věci už byly uvedeny výše. Má pravidelnou formu, šest slok o třech verších a opakující se rýmovou strukturu (ačkoliv v závěrečných dvou slokách je poněkud narušena). Celkově je velmi plynulá, s nízkým počtem pomlk a zádrhelů. Tohle všechno dodává básni spíše charakter písně, obzvláště ve spojení se (zpěvnými) ptáky, o kterých pojednává.

V této básni (1619) pták sice nemá hlavní roli, je pouze součástí přirovnání, ale i tak pro nás může být užitečná. Je totiž velmi krátká, něco podobného už jsme viděli, když jsme rozebírali básně s včelami. A stejně jako u nich, i krátkých básní s ptáky není málo (92, 1389, 1758).

Not knowing when the Dawn will come,
I open every Door,
Or has it Feathers, like a Bird,
Or Billows, like a Shore —

Tato báseň je důležitá i proto, že pracuje s motivy svítání a rána. Tento motiv je pro básně, kde se vyskytují ptáci, charakteristický. Velmi často se k tomu přidá ještě i ptačí píseň.

Nejpočetnější skupinou ptáků jsou drozdi, kteří jsou oblíbenými ptáky Dickinsonové²⁸. V básni 828 je drozd hlavním tématem. Nalezneme jej v ní celkem třikrát, vždy je součástí opakujícího se prvního verše každé sloky. V té první je tím, kdo narušuje tiché ráno svým zpěvem už brzy zjara (drozd je vůbec první pták, který se po zimě navrací zpátky).

The Robin is the One

²⁸ Allenová, Mary. 1983, s. 51.

That interrupt the Morn
With hurried — few — express Reports
When March is scarcely on —

The Robin is the One
That overflow the Noon
With her cherubic quantity —
An April but begun —

V druhé sloce je tím, kdo je na začátku dubna za poledne nejhlasiťjším pěvcem (slovo *cherubic* v přeneseném slova smyslu může odkazovat k hudbě). Všimněme si dalších opakování: nejdříve je v básni ráno, potom poledne. Po březnu přichází duben. Tato linie je v závěrečné sloce narušena, i když první verš zůstává stále stejný. Drozd utichá a zůstává ve svém hnízdě.

The Robin is the One
That speechless from her Nest
Submit that Home — and Certainty
And Sanctity, are best

Opakování je ústředním motivem této básně. Jsou tu sice jmenovány pouze dva měsíce (březen a duben), ale za nimi se schovává celý rok. Drozd po zimě přilétá nazpět, aby si postavil hnízdo a později vyvedl ptáčata. Věnuje se svému každodennímu obyčejnému životu. Tato událost se pravidelně opakuje každým rokem, znovu a znovu. Tím je ovšem zároveň výjimečná, právě proto, že se tak děje jenom jednou za rok.

Následující báseň (869) svojí výstavbou připomíná básně, které už v této práci byly zmíněny, např. „A sepal, petal, and a thorn“ (19), „To make a prairie it takes a clover and one bee,“ (1755) a „Fame is a bee“. (1763). Tato báseň je však delší a skládá se z několika slok, avšak základní princip, vztah detailu a celků, zůstává stejný.

Vztah mluvčí básně a jejího adresáta (*Thee*) hraje významnou roli. Mluvčí na sebe bere různé podoby. První z nich je včela, která si nevinně, bezúhonně bzučí. A touto včelou se mluvčí stává. Ve druhé sloce se zase stává nebojácnou květinou, která se beze strachu může dívat na adresáta básně:

Because the Bee may blameless hum
For Thee a Bee do I become
List even unto Me.

Because the Flowers unafraid
May lift a look on thine, a Maid
Alway a Flower would be.

Třetí sloka se svojí výstavbou odlišuje od dvou předchozích, ačkoliv je v ní odhalena třetí podoba, kterou mluvčí básně přijímá (drozd). V dalším verši se struktura básně mění, slouží jako jakési shrnutí toho, co už bylo řečeno. Mluvčí promlouvá přímo k adresátovi a skrze metaforu znovu opakuje, čím vším se může stát, aby jej (adresáta) uctila:

Nor Robins, Robins need not hide
When Thou upon their Crypts intrude
So Wings bestow on Me
Or Petals, or a Dower of Buzz
That Bee to ride, or Flower of Furze
I that way worship Thee.

Tato báseň má jednoznačně i duchovní rozměr, ačkoliv kým přesně adresát je, není zcela zřejmé. Mluvčí básně jej v každém případě uctívá, stává se pro něj různými subjekty. Pozoruhodná je ovšem volba těchto subjektů. Možná by se dalo očekávat, že si k tomu vybere velké věci, aby jejich rozměrem vyjádřila velikost své úcty. Ovšem Dickinsonová namísto toho volí titěrnou včelu, drobného ptáka a květinu. Přitom v souvislosti s jednotlivými subjekty použije výrazy jako *blameless*, *unafraid* a „no need to hide“. To působí dojmem, zvláště vezmeme-li v potaz první slovo básně (*because*), že právě proto je drobnost důležitá, že je důvodem proč je včela *bezúhonná*, květinu *nebojácná*, a ptáci se „nepotřebují skrývat“.

Něco velmi podobného Dickinsonová dělá v básni 738, kde je vůbec tematizována velikost. První sloku tvoří promluva mluvčí básně k adresátovi o velikosti, která by mu vyhovovala:

You said that I "was Great" — one Day —
Then "Great" it be — if that please Thee —
Or Small — or any size at all —
Nay — I'm the size suit Thee —

V druhé sloce pokračuje téma velikosti. Drobného střízlíka staví vedle vysokého jelena: „Tall — like the Stag — would that?/Or lower — like the Wren —“. A později, v následující sloce, nosorožce a myš: „And I must be Rhinoceros/Or Mouse —“. V obou případech je zřetelný kontrast mezi malým a velkým, vysokým a nízkým. Mluvčí v podstatě zapírá sama sebe, až do té míry, že se protiklady začínají vyrovnávat²⁹.

V básni, kterou už jsme zde podrobně rozebírali, „For every Bird a Nest —“ (143) se dvakrát objeví výraz „little Wren“. Dochází tu tak k významovému zdvojení, střízlík je sám sobě malý ptáček. Přidáním adjektiva *little* je pak jeho drobnost ještě více umocněna. V této básni je střízlík ženského rodu („Her [wren's] pride aspires —“), což můžeme považovat za další odkaz k Dickinsonové. Ta totiž sebe samu přirovnává ke střízlíkovi v jednom ze svých dopisů T. W. Higginsonovi: „I had no portrait, now, but I'm small, like the wren, and my hair...“³⁰. Dickinsonová se opakovaně ztotožňuje s malými tvory, v tomto případě se ovšem nejedná o hmyz, ale o ptáčka.

Dalším zástupcem ptačí říše, kterého v básních Dickinsonové nacházíme, je vlhovec. Velmi často je v básních spojen se zpěvem nebo zvukem obecně: „Nature is what we hear —/The Bobolink — the Sea —“ (668), „In the fadeless orchards/Hear the bobolink!“ (1730) nebo „No Bobolink — reverse His Singing“ (1755) .

Jedna z básní (324) je dokonce celá vystavěná na metaforice připodobňující chození do kostela (s důrazem na zvuky) s vlhovcem a motivy s ním spojené. Mluvčí básně říká, že, zatímco někdo chodí v neděli do kostela, ona zůstává doma. Vlhovec je jí sbormistrem a sad chrámem. V druhé sloce tato linie pokračuje. Někdo o nedělích nosí rochetu, ona nosí jen svá křídla. A kostelník, namísto aby zvonil, zpívá.

Some keep the Sabbath going to Church —

²⁹ Kher, I. N. 1974, s. 152.

³⁰ Dickinsonová, Emily. Ed. Emily Fragosová. 2011, s. 169.

I keep it, staying at Home —
With a Bobolink for a Chorister —
And an Orchard, for a Dome —

Some keep the Sabbath in Surplice —
I just wear my Wings —
And instead of tolling the Bell, for Church,
Our little Sexton — sings.

Už jednou byl v souvislosti s ptáky zmíněn duchovní rozměr. Tady se tato tendence projevuje znovu a nalezneme ji i v dalších básních, kde se objevují ptáci. Nemusí se jednat čistě o křesťanskou tematiku, velmi často jde spíše o duchovno v obecném slova smyslu.

V básni 247 se mluvčí sama sebe ptá:

What would I give to see his face?
I'd give — I'd give my life — of course —
But that is not enough!
Stop just a minute — let me think!
I'd give my biggest Bobolink!

Dále v básni se nachází ještě motýli a včely, avšak v tuto chvíli je nejzajímavější právě vlhovec. Tuto báseň lze interpretovat jako milostnou, mluvčí je ochotna obětovat mnoho jen proto, aby mohla spatřit tvář milované osoby³¹. Klidně obětuje svůj život, ovšem to nestačí. A tak obětuje i svého největšího vlhovce. To je velmi neobvyklé, protože Dickinsonová se vůči zvířatům neprojevuje násilně. Ani kočka, která je jinak velmi schopnou lovkyní, nedokáže ptáka polapit (507)³². Samotný akt obětování ptáka také není v této básni násilný, je popsán pomocí slovesa *give*. Ovšem samotná představa, že by se jej vzdala, dala jej pryč, je téměř nepředstavitelná. O to větší má tento obraz sílu. Mluvčí chce svého milého vidět tak moc, že by se vlhovce – toho největšího – vzdala.

³¹ Kher, I. N. 1974, s. 144.

³² Allenová, Mary. 1983, s. 38.

Ne vždy musí být zvíře v básni zmíněno. Dobrým příkladem je tato krátká báseň (1034) o datlovi. I v tomto případě je zvíře popisováno skrze své jednotlivé typické znaky. První dva verše jsou v podstatě definicí. Dickinsonová si opět hraje s jazykem a s různými významy slov. *Bill* může znamenat zobák, takže pak zobák je vrtákem nebo nebozezem. Avšak přeneseně může také označovat ostrý řezací nástroj, takže pak máme něco jako vrták je vrták. Druhý verš dělá něco podobného, *cap* je jednak čepička, ale také vrchol ptačí hlavy. Obojí výtečně charakterizuje datlův vzhled.

His Bill an Auger is
His Head, a Cap and Frill
He laboreth at every Tree
A Worm, His utmost Goal.

Poslední dva verše přidávají další aspekty, odhalují, že tento pták pracuje na každém stromě, pátraje po červech ukrytých v jeho kmeni. Aby se k nim dostal, používá svého vrtáku-zobáku. Báseň v mnohém připomíná dětské říkadlo, svojí formou, dětskou naivitou a hravostí. Můžeme ji označit za hádanku, postupně odhaluje jednotlivé nápovědy, které odkazují k utajenému subjektu. A nakonec všechny dohromady vytváří obraz ptáka.

Ptáci zastupují možná nejpočetnější skupinou zvířat v básních Dickinsonové. V některých ohledech s nimi pracuje velmi tradičně, spojuje je s příchodem jara a se zpěvem. V mnoha případech je také nalzáme v souvislosti se střídáním ročních období jako takovým. Dalším okruhem témat je duchovno, vnitřní život a milostná tematika. Dickinsonová popisuje jejich každodenní běžný život. Ptáci zpívají, staví si hnízda, hledají si potravu. Využívá protikladů, srovnání, definic, detailů a charakteristických znaků k vystavění celkového obrazu. Avšak stejně jako u jiných zvířat, i u ptáků upřednostňuje ty malé. V mnoha případech je drobnost zvláště vyzdvížena, jako například u střízlíka (143, 738).

Poslední skupinou, na kterou se podíváme, jsou velká zvířata. Tímto pojmem jsou míněni především savci, a pak obecně zvířata větších rozměrů. Na první pohled se zdánlivě tolik neliší od těch malých, v básních Dickinsonové jich nalezneme velké

množství a spoustu různých druhů: myš (520, 738), liška (1155), tygr (566), zajíc (145), vydra (228), kamzík (240) a mnoho, dalších.

Při bližším pohledu se ovšem začnou ukazovat značné rozdíly mezi velkými zvířaty a jejich malými kolegy. Zatímco u těch malých je obvyklé zaměření na jedince (i v případě, že se jedná o tvora běžně žijícího ve skupině, např. včely), velká zvířata se často se shlukují do skupin. Allenová zvířata ve skupině označuje za nezajímavá,³³ v čemž má do značné míry pravdu, velká zvířata zřídka figurují jako hlavní téma básně, ve většině případů jsou pouze literárním prostředkem, součástí nějakém obrazu či výrazu: „Those cattle smaller than a Bee“ (1388) nebo „I could borrow a Bonnet (...) And a Chamois' Silver Boot —“ (240), ve srovnání s malým zvířetem, které velmi často existuje samo o sobě a mimo jiné odkazuje i na mimoliterární svět. S tím souvisí také neurčitost, zatímco u jednotlivce je kladen důraz na detail, ve skupině se jak jedinec, tak detail rozplývá³⁴.

Domestikovaná a divoká zvířata se také odlišují, ta domestikovaná jsou primárně spojená s člověkem (např. kůň, báseň 1258), zatímco ta divoká mívají mnohem nezávislejší existenci. A jak uvádí Allenová, ta nejzajímavější zvířata Dickinsonová potkává v zahradě nebo na louce³⁵. Kontrast mezi domácí a exotickou zvěří má také svůj význam. Zatímco domácí zvěř může být spojena s každodenností, všedností a někdy i banálností; exotická zvířata jsou – exotická. V tomto případě to ovšem není klad, experimenty s velkými exotickými zvířaty nedosahují bezprostřednosti a dramatičnosti malých zvířat³⁶. Velká zvířata jsou také mnohem pasivnější než ta malá, zatímco si včely a mouchy poletují, kam se jim zachce, kráva je na pastvu vedena chlapcem (1524). Kůň je v básni 1150 popsán jako „Some unsuspecting Horse was tied/Surveying his Despair“. To je velmi pasivní a negativní přístup, zvláště pak ve srovnání s malým tvorem, třeba mouchou, která má tradičně sice spíše záporné vlastnosti, ovšem u Dickinsonové je svižná (54), lehkomyšlná (14) a celkově působí, stejně jako ostatní malá zvířata, spíše pozitivním dojmem.

Samozřejmě že se najdou i výjimky, Dickinsonová má několik básní s motivem levharta, který je v nich důležitý, v jednom případě je dokonce hlavním tématem. Jedná se o tyto básně: 209, 228, 244 a 492. Navzdory problematičnosti datace u Dickinsonové, lze předpokládat, že všechny byly napsány v relativně krátkém

³³ Allenová, Mary. 1983, s. 37.

³⁴ Allenová, Mary. 1983, s. 37.

³⁵ Allenová, Mary. 1983, s. 36.

³⁶ Allenová, Mary. 1983, s. 37.

časovém úseku (Johnson dobu jejich vzniku ve svém vydání zhruba datuje do let 1860 až 1862), přičemž se k tomuto motivu (levhart) později už nikdy nevrátila. Opět, srovnáme-li se včelami nebo ptáky, zjistíme, že obojí se vyskytuje napříč celou tvorbou. Dickinsonová se k nim znovu a znovu vrací a stále nachází nové způsoby jak s nimi pracovat.

Pes se v básních se objevuje častěji, ať už jako obecnější *dog*, nebo konkrétnější *hound*. V této souvislosti stojí za zmínku fakt, že Dickinsonová měla psa jménem Carlo, který se v jejích básních několikrát taktéž vyskytne. Nikdy ovšem není hlavním tématem, ani není nijak popsán³⁷. V básni 186 se zdá, že v ní má pes významnější roli. Je zde totiž použita metaforika spojená se psy:

What shall I do — it whimpers so —
This little Hound within the Heart
All day and night with bark and start —
And yet, it will not go —
Would you untie it, were you me —
Would it stop whining — if to Thee —
I sent it — even now?

It should not tease you —
By your chair — or, on the mat —
Or if it dare — to climb your dizzy knee —
Or — sometimes at your side to run —
When you were willing —
Shall it come?
Tell Carlo —
He'll tell me!

Avšak u všech těchto obrazů je zřejmé, že se jedná o obrazy přenesené (jedinou výjimkou je pes Carlo, ten odkazuje na mimoliterární prostor a na psa, kterého Dickinsonová měla). Dá se namítnout, že se zároveň jedná i popis zvířete, které štěká,

³⁷ Allenová, Mary. 1983, s. 38.

kňučí a běhá. Svoji výstavbou se tato báseň (zdánlivě) podobá už několikrát zmíněných básních: „Fame is a bee“ (1763) nebo „A sepal, petal, and a thorn“ (19). Ovšem je tu několik věcí, které má tato báseň společné spíše s básněmi s velkými zvířaty. Zaprvé, tato báseň svojí délkou o dost přesahuje předchozí uvedené básně. Zadruhé, pes je očividně spojen s člověkem: „sometimes at your side to run —“, je to domestikované zvíře a společník Dickinsonové³⁸. Dále, zvuky které vydává, rozhodně nemají pozitivní charakter. Naopak, pes kňourá a kvičí. Nedá se také říci, že by byl aktivní, i když bude odvázan, neuteče. Touto pasivitou mnohem více připomíná koně ve výše uvedené básni (1535), než jakékoliv malé zvíře.

Hojněji se vyskytujícím zvířetem je veverka. Přestože není v žádné básni hlavním tématem, svojí velikostí se spíše blíží malým zvířatům (např. moucha, světluška nebo včela). Stejně jako malá zvířata je hravá „Where Squirrels play — and Berries die —“ (475), rychlá „The news, like Squirrels, ran —“ (318) a aktivní „Restraining Rampant Squirrel —“ (790), nebo „Oh, when the Squirrel fills His Pockets“ (956). Tak jako ostatní zvířata, veverka tvoří součást přírody: "Nature" is what we see — [...] Squirrel — Eclipse — the Bumble bee — (668). Jestliže byl v předchozích pasážích popisován vztah detailu a celku, veverka může být považována za takovýto detail a příroda (potažmo svět jako takový) za celek.

Jednou z básní, kde ji nalezneme, je báseň „Experiment to me“ (1073). Má dvě sloky o čtyřech verších a pravidelnou strukturu. Verše jsou velmi krátké. Celou báseň rovněž tvoří pouze dvě souvětí, ačkoliv jsou složená z více vět. Veverka v tomto případě sice není úplně hlavním tématem, přesto je její role velmi výrazná. V závěrečném obrazu básně jsou propojeny jak veverky a mluvčí, tak i dvě roviny básně, přenesená a doslovná. Setkávají se tu dva světy, lidský a veverčín. Chvillemi se zdá, že se jedna z rovin z básně vytratila. Tyto roviny jsou však spolu velmi úzce spojeny, někdy je dokonce obtížné rozeznat jednu od druhé.

Experiment to me
Is every one I meet
If it contain a Kernel?
The Figure of a Nut

³⁸ Allenová, Mary. 1983, s. 38.

Presents upon a Tree
Equally plausibly,
But Meat within, is requisite
To Squirrels, and to Me.

Úvodní dva verše odpovídají první větě. Mluvčí básně říká, že pokus je pro ni každý, koho potká. Slovo *experiment* je úplně první slovo básně. Znamená experiment, pokus, odkazuje na testování a poznávání něčeho, přičemž výsledky mohou být různé. Obsahuje v sobě i další aspekt, něco nového, neznámého. Výraz „every one“ naznačuje, že se hovoří o lidech. Třetí verš tuto myšlenku rozvíjí dál a přidává něco dalšího, tady je dosti výrazné propojení obou rovin, doslovné i přenesené. Zásadní je slovo *Kernel*, které označuje jádro, pecku nebo dužinu. Ovšem právě v přeneseném slova smyslu může znamenat i duši. Mluvčí tedy říká, že každé setkání je pro ni něčím novým a neprozkoumaným. Dickinsonová tematizuje poznávání nového člověka, jaký je, jaké má vlastnosti a povahu – jakou má *duši*. Na posledním verši první sloky začíná nová věta, která navazuje ve druhé sloce. Odkazuje na slovo *kernel*, protože *nut* znamená ořech nebo vnější schránku. Upozorňuje na jeho tvar a formu. „The Figure of Nut“, je skořápkou, schránkou která skrývá jádro. Znovu, pokud čteme tento verš přeneseně, za vnějškem se skrývá duše. Následující dva verše jsou obzvlášť komplikované, jestliže je chceme číst v tomto kontextu. Zvláštní je užití jednotného čísla, jelikož se dá předpokládat, že na stromě bude ořechů víc. Zde ovšem jednotné číslo, *nut*, jako celek zastupuje jednotlivé ořechy. Jádro, které se ukrývá uvnitř, které je nezbytné pro veverka a pro mluvčí básně. I v tomto případě můžeme interpretovat přeneseně, jako vnitřní povahu člověka. Vnějšek oříšku je stejně podstatný a přijatelný jako jeho vnitřek. Avšak tak jako veverka potřebuje oříšky, mluvčí básně se neobejde bez svého vnitřního života. V této souvislosti si připomeňme úvod básně, kde je naznačeno poznávání jiných lidí, které se na vnitřním životě rozhodně podílí.

Několikrát zde bylo zmíněno, že se pohled Dickinsonová na zvířata častokrát odlišuje od toho, jak jsou vnímána tradičně. Nicméně někdy Dickinsonová využívá tohoto tradičního pohledu, vezme nějaký typický (někdy až stereotypní) prvek, který je s daným zvířetem spojován, ale použije jej jiným překvapivým způsobem, v jiném novém kontextu nebo naprosto změni jeho podstatu. Něco takového jsme mohli vidět

v básni s veverkou. Dalším příkladem může být např. propojení pavouka s uměním v „The Spider as an Artist“ (1275) nebo spojení včely a slávy v „Fame is a bee.“ (1763).

V básních Dickinsonové nalezneme také několik *hadů* (*snake, serpent*), přičemž jsou v pár případech předmětem básně. Významným znakem tohoto zvířete je jeho tvar – úzký a tenký: „Yet easy as the narrow Snake“ (1136), „A narrow fellow in the grass“ (986) a „I scanned his [snake’s] narrow realm“ (1500). Allenová v tomto kontextu mluví o „stručnosti formy.“³⁹ S hadem se ovšem pojí také negativní aspekty, „Serpent cannot charm —“ (1181) a „A snake is summer’s treason,/ And guile is where it goes.“ (1740).

Výjimkou mezi velkými zvířaty je v mnoha ohledech kočka⁴⁰. Nalezneme ji pouze v několika málo básních, ovšem počet není tak důležitý, jako to, co v nich kočka dělá. Její hlavní vlastností je schopnost lovit (61, 507, 762). Zamýšlenou kořistí je buď myš (61, 762, 1185) nebo pták (507). S tím souvisí také to, že je na rozdíl od většiny velkých zvířat aktivní a samotářská. I když se dá řadit mezi domestikovaná zvířata⁴¹, kočka se bez lidí dost dobře obejde. Způsob, jakým je popsána, a jak s ní Dickinsonová pracuje, není nepodobný způsobu, jakým pracuje s drobnými zvířaty, která byla rozebrána výše. Kočka je také jedním z mála zvířat, které je výsostně ženského rodu⁴².

Následující báseň (507) velmi dobře vystihuje kočičí charakter. Každý, kdo ji někdy viděl při lovu, bude mít pocit, že kočka z této básně musí každou chvíli vyskočit ven ze stránky:

She sights a Bird — she chuckles —
She flattens — then she crawls —
She runs without the look of feet —
Her eyes increase to Balls —

Kočka spatří potencionální kořist, tak začíná první verš básně. Tím se spustí sled obrazů popisujících její pohyb, kočka se přikrčí, plíží se, běží. Poslední verš první sloky se odlišuje, zatímco v předchozích třech je kočka popisována především pomocí sloves,

³⁹ Allenová, Mary. 1983, s. 39.

⁴⁰ Allenová, Mary. 1983, s. 38.

⁴¹ Allenová, Mary. 1983, s. 38.

⁴² Allenová, Mary. 1983, s. 38.

poslední verš svým charakterem předjímá druhou sloku. Kočka je tady popisována skrze detail, skrze různé části svého těla. Rozšíří se jí zorničky, trhavě pohne tlamou. Celá pasáž je značně dramatická, kočka jen, jen vyskočit. A ona také vyskočí, ovšem pták unikne. Drobný pták *musí* uniknout, jednak protože fyzické násilí pro Dickinsonovou nic nepřináší, jednak by to znamenalo smrt menšího tvora, jehož moc nespočívá ve fyzické síle⁴³, ani ve velikosti.

Her Jaws stir — twitching — hungry —
Her Teeth can hardly stand —
She leaps, but Robin leaped the first —
Ah, Pussy, of the Sand,

Poslední sloka je obecnější, tematizuje neúspěch kočičího lovu. Tato část je velmi obrazná, vytváří dojem, že kočka byla jen milimetry od vytouženého cíle.

The Hopes so juicy ripening —
You almost bather your Tongue —
When Bliss disclosed a hundred Toes —
And fled with every one —

Podíváme-li se na báseň celkově, na způsob, jakým je vystavěná a na to, jak Dickinsonová kočku popisuje, nelze si nevšimnout, že velmi podobně pracuje i s malými zvířaty. Na začátku této práce byly interpretovány tyto básně „A sepal, petal, and a thorn“ (19), „Because the Bee may blameless hum“ (869), „To make a prairie it takes a clover and one bee,“ (1755) a „Fame is a bee“. (1763). Bylo řečeno, že Dickinsonová skrze jednotlivé prvky, detaily vytváří obraz malého tvora (případně květiny).

Podobnost popisu kočky a malých zvířat jde ještě dál. Už bylo zmíněno, že jejich popis je velmi živý a obrazný. Další sdílenou vlastností je aktivita. Mouchy a včely poletují sem a tam, pavouci neustále tkají své sítě a kočka je především lovkyně: „Regard a Mouse/O'empowered by the Cat!“ (61). Básně s malými zvířaty se také velmi často zaměřují na jedince, zatímco kočka je samotářská už ze své podstaty.

⁴³ Allenová, Mary. 1983, s. 38.

V několika předchozích pasážích jsme se věnovali poměrně nesourodé skupině zvířat, která mají někdy jen málo společného. Většinou se jednalo o velká zvířata, alespoň pokud je srovnáme se zvířaty ze začátku práce. Při srovnání s těmi malými se ukázalo mnoho rozdílů, ovšem jen v některých případech. Převážně se jednalo o zvířata domestikovaná, exotická a zvířata shlukující se do skupin. Tato zvířata pak většinou nebyla hlavním tématem básní, velmi často nebyla vůbec popsána, a pokud ano, tak hodně neurčitě. Velká zvířata se ukázala jako pasívní a obvykle byla spojena s negativními aspekty.

Vedle této většiny se mezi nimi však našla i zvířata, která se v mnohém blížila těm malým (zaměřením na detail a jedince, roli v básni, popisem, atd.) Příkladem takového zvířete může být veverka, had nebo kočka. Tato zvířata byla také menších rozměrů (ve srovnání s ostatními velkými zvířaty), takže i tady se velikost ukázala býti do jisté míry určující.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo prozkoumat obrazy zvířat, jejich role a význam v básních Emily Dickinsonové s přesahem na další obrazy a motivy, které se v souvislosti se zvířaty objevují.

V průběhu této práce jsme se postupně zabývali malými zvířaty, jako jsou včely, mouchy, komáři nebo pavouci. Poté přišli na řadu ptáci a nakonec všechna ostatní zvířata, většinou spíše větších rozměrů (koně, psi, veverky, hadi a kočky). Jako velice mimořádná se ukázala malá zvířata, která mají mnoho vlastností, jež u těch velkých nenalezneme. Ptáci se zase projeví jako velmi sourodá skupina, která se svým charakterem v mnohém blíží malým zvířatům.

Napříč celou tvorbou Dickinsonové nacházíme pestrou škálu zvířat, malých i velkých, denních i nočních, domestikovaných i divokých. Někdy je zvíře hlavním tématem básně, jindy zmizí stejně rychle, jako se objevilo. Někdy má významnější roli, a někdy méně významnou. Každé je trochu jiné. Přesto však mají všechna něco společného. Nezáleží na tom, zda se jedná o včelu nebo světlušku, krávu nebo myš. Není ani důležité, zda mají v básni hlavní roli nebo se je pouze součástí nějakého přirovnání. Když už tam jednou je, tak proto velmi pravděpodobně existuje nějaký důvod, ať už je jakýkoliv. Dickinsonová o zvířatech píše ze stejného důvodu, jako píše o mnohých dalších věcech, jsou totiž součástí okolního světa.

Všechno malé je důležité. Včetně malých zvířat. Tak by se velmi stručně dala shrnout část práce, zabývající se přesahy. Ovšemže, celá věc je trochu komplikovanější. Jak bylo naznačeno na začátku této práce, drobnost je významným aspektem a motivem v tvorbě Emily Dickinsonové. Její básně jsou většinou velice krátké, můžeme tedy hovořit o drobnosti formy. Důraz na detail je dalším projevem drobnosti. Skrze jednotlivé drobné věci vzniká celek, detail k němu vždy odkazuje. Často také mívá metaforický charakter. Sama Dickinsonová může být nazvána malou a drobnou, často tak sama sebe takto popisuje – jak ve svých básních, tak i v dopisech. Navíc, pokud se ztotožňuje s nějakými zvířaty, tak jsou to právě ta nejmenší (moucha, pavouk, drobný ptáček).

S důrazem na detail souvisí i způsob, jakým zvířata (a i další věci) pojmenovává. Všechny tyto názvy bývají velice často konkrétní a specifické. Dickinsonová píše o včele, komárovi nebo čmelákovi, spíše než o hmyzu. Dalším aspektem jejích básní je výskyt takových motivů, jako je obyčejnost, všednost a každodenní život. Jestliže je

něco velmi malé, může se zdát, že taková věc nemá žádný význam. Kdekdo by ji odsoudil jako zbytečnou a triviální. Ne tak Dickinsonová, naopak, ona nedůvěřuje velkým věcem. Velmi často tohle všechno vezeme a převrátí naruby. Postaví do kontrastu malé a velké, aby se ukázalo, že malé má mnohem více kvalit. Dochází tu v podstatě ke změně rozměru, malé se stává velkým, ne ovšem pokud jde o fyzickou velikost. Báseň může být krátká, ale má mnoho možných významů. Nějaké zvíře se zdá být malicherným a zbytečným, ale ukáže se, že i ono má své místo v přírodě a ve světě. Takovýchto protikladů je poezie Dickinsonové plná. Mnohdy bývá hodně ambivalentní. Avšak tento aspekt jejích básní se nedá považovat za negativní, ba naopak, s jeho pomocí často dosahuje nečekaných účinků.

Seznam použité literatury

Primární literatura

DICKINSONOVÁ, Emily. *The Complete Poems of Emily Dickinson*. Ed. Thomas H. Johnson. 1st ed. Boston: Little, Brown, 1960, 770 s. ISBN 978-031-6184-144.

DICKINSONOVÁ, Emily. *Emily Dickinson Letters*. Ed. Emily Fragosová. New York: Alfred A. Knopf, 2011, 254 p. Everyman's library pocket poets. ISBN 03-075-9704-0.

Sekundární literatura

ALLENOVÁ, Mary. *Animals in American Literature*. Urbana: University of Illinois Press, 1983.

BUDICKOVÁ, E. Miller. *Emily Dickinson and the Life of Language: A Study in Symbolic Poetics*. Baton Rouge: Louisiana State University Press, 1985.

KHER, Inder Nath. *The Landscape of Absence: Emily Dickinson's Poetry*. New Haven: Yale University Press, 1974.

OLIVEROVÁ, Mary. *A Poetry Handbook*. 1st ed. San Diego: Harcourt Brace, 1994.

Elektronické zdroje

HALLENOVÁ, Cynthia, ed. *Emily Dickinson Lexicon* [online]. Brigham Young University. © 2007–2013 [cit. 2013-11-29]. Dostupné z: <http://edl.byu.edu/lexicon>